

future doctors can receive the necessary ethical and deontological knowledge, skills and habits which will be useful in the course of their future professional activity, become aware that their ethical and deontological culture is a personal professional value, can develop their intellectual and professionally ethical potential, demonstrate their readiness for using humanistic values, ethical principles, deontological norms and rules in the professional activities of future doctors.

Key words: professional culture, ethical and deontological culture, essential characteristics, future doctors, teaching and educational process of medical higher educational establishments.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.

УДК 378.016:811

Н. М. Жукович-Дородних

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ ПРОФЕСІЙНО-
КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ЯК КЛЮЧ ДО ЯКІСНОЇ ФАХОВОЇ
ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

На всіх етапах розвитку людства підготовка до життя і праці майбутнього покоління, передача знань і досвіду було найважливішим завданням суспільства. А в сучасних умовах швидкої зміни знань, їх постійного поглиблення й удосконалення, перед освітою викликомстає потреба суспільства – підготовка фахівців нової якості, дійсно нової формації. Змінюється роль освіти в сучасному світі: вона перетворюється на тривалий і безперервний процес, оскільки протягом усього життя людина стикається з проблемою старіння знань, необхідністю їх оновлення, поповнення й освоєння нових професійних сфер [1, с. 102–109].

Слід зазначити, що одним із головних аспектів вирішенні цієї проблеми є врахування загальноохоплюючих глобалізаційних процесів. Сучасна людина постійно знаходиться під впливом глобалізації, що безповоротно охопила різноманітні соціальні інститути, організації та процеси. Логічним результатом цього посилення взаємозв'язку між країнами в соціально-економічній сфері, політиці, освіті та культурі, що потребує від людини іншомовних комунікативних вмінь у різних напрямках та на різних рівнях, зокрема в професійній сфері.

Тому, на нашу думку, формування іншомовних професійно-комунікативних умінь в процесі фахової підготовки є актуальною проблемою.

Метою даної статті є дефініційний аналіз комунікативної компетенції, визначення сутності іншомовної професійної комунікативної компетенції, дослідження принципів і методів навчання іноземної мови.

Слід відзначити, що науковці вважають глобалізацію явищем складним і суперечливим: з одного боку, вона створює можливості і переваги для суспільного прогресу, а з другого – розподіляє їх не рівномірно між народами, державами та представниками різних соціальних груп. Але в цілому глобалізацію вважають об'єктивним і неухильним процесом та загалом оцінюють її позитивно, оскільки вона об'єднує національні економіки в єдине організаційне ціле і тим самим підвищує ефективність світового господарства. Так, для сучасної світової економіки притаманним є стрімкий процес транснаціоналізації, в якому рушійною силою виступають транснаціональні корпорації (ТНК). За даними ООН, нині у світі існує понад 65 тисяч транснаціональних корпорацій (ТНК), які мають у різних країнах більш ніж 700 тисяч філіалів, у яких зайнято близько 100 млн. осіб. Відзначимо, що ТНК – це не тільки виробничі підприємства (наприклад, Siemens, IBM, Nokia, Toyota та ін.), але й транснаціональні банки, телекомунікаційні компанії, страхові компанії, аудиторські компанії, інвестиційні і пенсійні фонди, які постійно потребують нових фахівців різних галузей господарства[2].

З іншого боку, глобалізація сприяє зближенню не тільки економік, а й культур різних народів, полегшує встановлення порозуміння між ними. І в цих реаліях головною проблемою, на наш погляд, стає володіння знаннями та вміннями іншої мови, так званої іншомовної компетенції.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволив виокремити головні аспекти досліджень в контексті іншомовної підготовки студентів різних спеціальностей в умовах глобалізації, а саме:

- інтеграція вищої освіти України до європейського освітнього простору (В. Андрущенко, М. Згуровський, В. Кремень та ін.);
- дослідження зарубіжних освітніх тенденцій (О. Максименко, А. Ржевська та ін.);
- розробка і використання інноваційних освітніх технологій (Н. Бойко І. Дичківська, Т. Коваль, О. Ярошенко та ін.)
- формування іншомовної професійної компетентності студентів немовних спеціальностей (О. Алмабекова, А. Андрієнко Н. Алмазова, Н. Ізорія, В. Махова та ін.).

Цікавими є результати аналізу численних праць західноєвропейських науковців у сфері професійного навчання, проведене О. Заболотською, яка виокремила такі аспекти вирішення вище окресленої проблеми:

- реформування вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів та Болонської конвенції (R. Sternberg, H. Schaerer та ін.);
- значення компетентності для сучасного суспільства (W. Hutmacher, B. Mansfield, H. Spencer-Oatey, R. Sternberg та ін.);

- компетентність у навчанні іноземних мов (M. Berns; M. Canal та ін.);
- міжкультурна компетентність (H. Brown, M. Lustig, J. Koester та ін.);
- інтернаціоналізація освіти (C. Hahn, J. Knight, P. Scott та ін.);
- бізнес і навчання іноземних мов (R. Edelstein, VoghtandRaySchaub та ін.);
- шляхи реалізації іншомовної підготовки як невід'ємної складової вищої професійної освіти (G. Egloff, A. Fitzpatrick);
- інформаційно-комунікаційні технології у навчанні іноземних мов (K. Ahmad, G. Corbett, M. Rodgers & R. Sussex).

Дефініційний аналіз проблеми базувався на з'ясуванні сутності компетентності, а саме розумінні її як обізнаності щодо чогось; а також коло повноважень будь-якої організації, установи або особи. А «компетентний» (від лат. *competens* (*competentis*) – відповідний, подібний) – той, хто має компетентність, є правомочним у відповідній галузі, котрий є добре обізнаним стосовно чогось, що ґрунтується на знанні, кваліфікований, який має певні повноваження, повноправний, повновладний [3, с. 454–455].

Відзначимо, що проблемами формування компетентності у процесі навчання займалися не лише науковці, а й міжнародні організації: ЮНЕСКО, ПРООН, ЮНІСЕФ, Рада Європи, Міжнародний департамент стандартів, Організація європейського співробітництва та розвитку та ін.. Зокрема, Міжнародний департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI) визначає поняття компетентність як здатність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання та роботу. Визначається, що компетентність складається з набору знань, навичок та відношень, що дозволяють особистості діяти та виконувати функції, спрямовані на досягнення визначених стандартів у професійній галузі або певній діяльності [4].

Загальновідомо, що поняття комунікативної компетенції введено в науковий обіг у 1972 р. американським лінгвістом Д. Хаймсом, який розумів під цим поняттям навички та вміння адекватного використання іноземної мови в конкретній ситуації спілкування.

Аналіз сучасної наукової літератури з обраної проблеми засвідчив, що існують різні дефініції: «іншомовна комунікативна компетентність», «іншомовна професійна комунікативна компетентність», «іншомовна професійна компетентність». Узагальнюючи аналіз вищевказаного, визначаємо, що під **іншомовними професійно-комунікативними вміннями** ми розуміємо здатність фахівця усвідомлено, швидко й точно виконувати іншомовну комунікативну діяльність за спеціальністю з врахуванням соціальних, культурних, політичних, економічних і інших особливостей іншомовного спілкування, що сформована на основі раніше набутих фахових знань та оволодіння складною системою

інтелектуальних і практичних дій, необхідних для цілеспрямованого, досконалого, творчого розв'язання завдань трудової діяльності різного ступеня складності. Ці уміння є складовою загальної професійної компетентності, найважливішим чинником конкурентоздатності фахівця на ринку праці в умовах всесвітньої глобалізації.

Погоджуємось з О. Хоменко, що «з'являється нове соціальне замовлення суспільства щодо сучасної професійної освіти, яке спрямоване на навчання, розвиток та виховання висококваліфікованих фахівців, кваліфікація яких повинна розглядатися як синтез їх загальних та професійних компетентностей, до яких, зокрема, належить здатність спілкуватися іноземними мовами. Лише така комбінація надає право говорити про особистість здатну ефективно взаємодіяти на різних рівнях із представниками міжнародного співтовариства від імені держави» [5, с 6]

Отже, іншомовна підготовка фахівців, спрямована на формування іншомовних професійно-комунікативних умінь, повинна бути однією із важливих складових сучасної вищої школи.

Основним аспектом обраної проблеми вважаємо добір певних технологій, методик і технік викладання іноземної мови, оскільки навчання іноземної мови у ВНЗ має забезпечувати студентам не тільки володіння відповідним рівнем знань мови, вміннями та навичками використовувати її у різноманітних ситуаціях життєдіяльності, а й сприяти успішному розвитку професійної компоненти діяльності майбутнього фахівця, набутті професійно-спрямованої іншомовної компетентності.

Слід відзначити, що історія методики навчання іноземних мов завжди була орієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання. Вважається, що найдавнішим був натуральний метод, згідно з яким іноземна мова засвоювалась так, як дитина засвоює рідну мову – шляхом наслідування (імітації) готових зразків, багаторазового повторення їх та відтворення нового матеріалу по аналогії з вивченим.

Різні аспекти, специфіка організації процесу навчання іноземних мов у вишах стали предметом розвідок О. Арделян, О. Заболотської, І. Костикової, О. Малихіна, Т. Мінакової, В. Мичковської, М. Пентилюк, В. Хейліка. Розв'язання проблеми ефективного навчання іноземних мов знайшло висвітлення в зарубіжних розвідках Л. Андерсона, Дж. Блок, Б. Блума, А. Гідденса, В. Долла, Д. Коррігана, Дж. Лемке.

Проблема методів навчання іноземної мови широко досліджена і описана в роботах І. Рахманова, К. Ганшина, І. Грузинської, Ф. Аронштейна, В. Раушенбах та ін. Розробкою сучасних методів і прийомів навчання іноземної мови займалися такі вчені, як Г. Китайгородська, Г. Лозанов, Є. Пасів та інші.

Кожен метод має властиві йому позитивні та негативні сторони і за певних умов має свою об'єктивну цінність. Проте у всі часи методи, що використовувались в різних навчальних закладах, перебували в найбезпосереднішій залежності від соціального замовлення суспільства,

яке впливало на мету і зміст навчання іноземних мов і навіть на вибір тієї чи іншої мови.

Навчання іноземних мов, як і навчання інших дисциплін, базується на загальних принципах дидактики, здійснюється на єдиній дидактичній основі, яка реалізується у системі дидактичних принципів: наочності, посильності, міцності, свідомості, науковості, активності, виховуючого навчання, індивідуалізації, доступності, систематичності та послідовності, колективності, проблемності, розвиваючого навчання тощо [6]. Всі ці принципи є взаємопов'язаними. Реалізація кожного з них окремо сприяє підвищенню ефективності навчання, але впровадження всієї системи в цілому значно ефективніше. В МНІМ загальні принципи дидактики набувають певної специфіки. Розглянемо це детальніше.

Так, принцип наочності було вперше запроваджено саме при навчанні іноземних мов. Зараз це один з провідних принципів дидактики, що застосовується при навчанні всіх навчальних дисциплін. Він є дуже важливим при навчанні ІМ, бо процес засвоєння знань починається з чуттєвого сприйняття. Використання наочності робить заняття емоційно забарвленим, зацікавлює студентів, збуджує їх мислення. Створюються природні або майже природні ситуації для використання мови як засобу комунікації. Розрізняють слухову та зорову наочність. Вона сприяє засвоєнню мовного та мовленнєвого матеріалу, формуванню навичок та вмінь іншомовного мовлення.

Принцип посильності передбачає урахування рівня підготовки студентів, тобто рівня володіння ними ІМ (іноземною мовою) та рівня сформованості спеціальних навчальних умінь. Викладач має відбирати навчальний матеріал, узгоджувати його обсяг, підбирати вправи, надавати певний час для виконання з урахуванням рівня підготовки студентів.

Принцип міцності (при навчанні ІМ) передбачає здатність студента утримувати у пам'яті засвоєний мовний та мовленнєвий матеріал і вміти застосовувати його на практиці при усній або письмовій комунікації. Цей принцип забезпечується яскравою презентацією матеріалу; постійним повторенням і вправленням; використанням студентом цього матеріалу для комунікативних цілей; систематичним контролем; постійним наглядом з боку викладача за формуванням навичок та вмінь студента. Цьому також сприяють підвищення змістовності матеріалу, застосування наочності, виконання творчих завдань.

Принцип свідомості при навчанні ІМ означає, що студент добре розуміє те, що вивчає. Цей підхід контрастується з «механічним» заучуванням, де застосовуються лише повторення. Отже, студент має засвоїти правила для того, щоб використовувати їх при спілкуванні. Тільки практика, яку підтримує теорія, здатна розвивати мовленнєві навички і вміння.

Принцип науковості при навчанні ІМ означає, що результати сучасних досліджень, які присвячені особливостям іншомовного спілкування, мають застосовуватись у навчальному процесі.

Принцип активності означає, що при вивченні ІМ студент має бути активним учасником процесу навчання, виявляти інтелектуальну, емоційну та мовленнєву активність, що позитивно впливає на оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю. Активність породжується при означених умовах. Студент має відчувати потребу у вивченні мови. Отже, головні джерела активності – це мотивація, бажання та інтерес до вивчення мови.

Принцип виховуючого навчання реалізується як завдяки такої організації навчання ІМ яка б давала студентам можливість удосконалювати свої здібності, формувати пізнавальні мотиви, здійснювати самостійну роботу, так і завдяки застосуванню певного навчального матеріалу, що сприяє вихованню, формуванню і розвитку позитивних рис характеру студентів, активної громадянської позиції, толерантності, поваги до представників інших культур тощо.

Принцип індивідуалізації стає дуже важливим сьогодні. В групі завжди є студенти, які сприймають матеріал швидше або навпаки повільніше, ніж інші. Викладач має організувати процес навчання кожного студента в класі і знаходити шляхи організації навчальної діяльності таким чином, щоб слабкіші студенти не відчували себе відстаючими, а найсильніші не розчарувались тим, що інші гальмують їх процес навчання. Цей принцип реалізується через застосування індивідуальних завдань, через спеціальний підбір вправ для кожної групи студентів, через використання додаткового матеріалу тощо.

Щодо методів навчання, що зазначимо, що в залежності від того, який аспект мови переважає у навчанні, застосовується метод граматичний чи лексичний. Згідно з тією роллю, яку відіграють рідна мова та переклад у процесі навчання іноземних мов, методи діляться на перекладні та безперекладні (прямі) [7, с. 11]. Назва методу може бути зумовлена видом мовленнєвої діяльності, що складає мету навчання, у зв'язку з чим розрізняють усний метод та метод навчання читання. У назві методу може відбиватися спосіб розкриття значень іншомовних слів: прямий (безперекладний) і непрямий (перекладний), а також головний канал надходження іншомовної інформації: візуальний, аудіо-візуальний; зв'язок методу навчання з психічними процесами оволодіння іноземною мовою: свідомий та інтуїтивний, штучний та природний. Відомі методи, які були названі іменами їх авторів – методи Берліца. Гуена, Пальмера, Уеста, Фріза, Ладо, Лозанова, а також методи, в яких зафіксовано фактор часу: короткочасний, інтенсивний або певні психологічні феномени: методи релаксопедії, гіпнопедії, сугестопедії, активізації резервних можливостей особистості [7, с. 13].

В залежності від способів організації матеріалу та використання специфічних допоміжних засобів методи мають також відповідні-назви: метод програмованого навчання, метод з використанням ЕОМ і т. ін.

Історія методики навчання іноземних мов завжди була орієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання.

Різні історичні періоди розвитку суспільства характеризуються певними методами навчання:

- в період Відродження переважав граматики-перекладний метод;
- в період інтенсивного розвитку капіталізму і міжнародних зв'язків, починаючи з кінця XIX ст. – прямий та усний метод;
- XX ст. – аудіо-візуальний, метод програмованого навчання, з використанням ЕОМ і комп'ютерів та ін.

Серед найновіших методів навчання іноземних мов, що виникли переважно в англійських країнах – США та Великобританії – в останні десятиріччя XX ст., все більшого поширення набувають методи, які об'єднують у собі комунікативні та пізнавальні (академічні) цілі. Їх основними принципами є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на учня, цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії при наявності віри у викладача в успіх своїх учнів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук [8, с. 90].

Існування різних варіантів цього напрямку в сучасній методиці, які мають різні назви – свідчить про зростаючий інтерес до навчання іноземних мов і прагнення методистів переосмислити їх роль та місце у світі.

Розглянемо більш детально сучасні методи навчання ІМ: сугестивний метод, комунікативний метод, метод повної фізичної реакції, драматико – педагогічний, «мовчазний» та «груповий» методи.

Сугестивний метод (метод навіювання) створений у другій половині XX ст. в Софійському інституті сугестології (Болгарія), названий іменем його творця, психотерапевта за фахом, Георгія Лозанова. Лозанов як лікар-сугестолог дійшов висновку щодо можливості використання у навчанні іноземних мов неусвідомлених резервних можливостей, які він спостерігав у своїх пацієнтів. Безпосередня дія викладача на тих, кого він навчає і хто в цей час перебуває у стані «псевдо-пасивності», і, головним чином, саме його сугестивна, навіююча дія сприяє усуненню психотравмуючих факторів (скутості, страху, побоювання можливих помилок, замкнутості, некоммунікабельності, труднощів у подоланні стереотипів рідної мови та «мовного бар'єру» іноземної). Такий вплив, на думку Лозанова, створює сприятливі передумови для організації іншомовного мовленнєвого спілкування [8, с. 92]. Крім того, він допомагає розкрити резервні можливості учнів щодо запам'ятовування значного обсягу навчального матеріалу.

Головні положення сугестивного методу:

1) створюються сприятливі умови для оволодіння учнями усним мовленням шляхом усунення багатьох психологічних бар'єрів, що виникають в ситуаціях навчання;

2) більша увага приділяється зв'язку навчального процесу з особистими інтересами та мотивами учнів;

3) між викладачем та учнями встановлюються і підтримуються довірливі стосунки, які сприяють успішній мовленнєвій взаємодії;

4) навчання проходить у двох планах – свідомому та підсвідомому, в яких діють обидві півкулі головного мозку, а це дає оптимальний результат;

5) мовний матеріал засвоюється в атмосфері гри, перевтілення, з використанням мови та рухів, а також драматизації творів мистецтва, що допомагає переключити увагу учнів із форми на сам процес спілкування;

6) навчальний матеріал вводиться на основі значних за обсягом полілогів і супроводжується перекладом на рідну мову учнів, а також коментарем лексичного та граматичного характеру (двічі); перше пред'явлення у виконанні викладача з музичним супроводом (рецептивна фаза, під час якої функціонують ліва та права півкулі мозку), та друге пред'явлення полілогу вчителем у нормальному темпі, коли учні знаходяться в «концертному стані» – у стані релаксації і слухають учителя з заплющеними очима, сидячи у зручних позах;

7) активізація матеріалу проходить за допомогою драматизації, ігор, пісень, вправ на запитання-відповіді; при цьому учні виконують різні ролі, широко використовують невербальні засоби комунікації;

8) у центрі уваги – усномовленнева комунікація та вокабуляр, проте учні читають полілоги і пишуть твори на різні теми;

9) завдяки використанню резервів мимовільної пам'яті за один місяць досягається засвоєння на розмовному рівні близько 2000 слів [8, с. 95].

Застосування методу Лозанова з метою прискореного оволодіння іноземною мовою дало позитивні результати і стимулювало організацію сугестопедичних курсів не лише у нього на батьківщині, але й у ряді інших країн. Проте цей метод має й деякі недоліки, проаналізовані Г. Китайгородською (Росія). Завдяки зусиллям останньої ідеї інтенсивного навчання отримали свій подальший розвиток. Вона розглядає учня як активного учасника педагогічного процесу, що творчо оволодіває знаннями та вміннями, які він з успіхом застосовує у своїй навчальній та життєвій діяльності. Г. Китайгородська висуває чотири принципи навчання іноземної мови згідно з методом, названим нею «методом активізації резервних можливостей особистості»:

1) принцип організації особистісного спілкування у навчальному процесі;

2) принцип поетапно-концентричної організації навчального процесу;

3) принцип використання рольової гри в організації навчального процесу;

4) принцип організації колективного спілкування.

Цей метод забезпечує інтенсивне навчання, у ході якого навчальні цілі досягаються за мінімальний термін при максимальному обсязі необхідного навчального матеріалу.

Розробкою комунікативного методу в тій чи іншій мірі займалось багато наукових колективів та методистів у різних країнах. Найбільш вагомий внесок в обґрунтування методу зробили найпоспідовніші його

прихильники і насамперед Г. Уїдоусан, У. Литлвуд (Англія), Г. Піфо (Германія), Ю. Пассов (Росія) [7, с.44].

Комунікативний підхід орієнтований на організацію процесу навчання, адекватного процесу реального спілкування завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування (в інтерпретації Ю. Пассова), а саме:

1) діяльнісний характер мовленнєвого спілкування, що втілюється в комунікативній поведінці вчителя як учасника процесу спілкування та навчання, і в комунікативно вмотивованій, активній поведінці учня як суб'єкта спілкування та навчання;

2) предметність процесу комунікації, яка має бути змодельована обмеженим, але точно визначеним набором предметів обговорення (тем, проблем, подій і т. ін.);

3) ситуації спілкування, що моделюються, як найтипівіші варіанти стосунків учнів між собою;

4) мовленнєві засоби, які забезпечують процес спілкування та навчання в даних ситуаціях.

У процесі навчання за комунікативним методом учні набувають комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Вони навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативне виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією. Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови.

У рамках навчання мовлення за комунікативною методикою широко використовуються опори різних видів: змістові та смислові, словесні й зображальні, що допомагають керувати змістом висловлювання (текст, мікро текст, план, логіко-синтаксична схема), а також засвоювати граматичний матеріал; мовні ігри, що дають змогу спілкуватися в різних соціальних контекстах та в різних ролях.

У практиці навчання іноземних мов за кордоном широке застосування знайшов також метод Джеймса Ашера повної фізичної реакції. Як правило, цей метод використовується на початковому ступені навчання і базується на твердженні, що відсутність стресових ситуацій значно підвищує мотивацію навчання. Основними принципами цього методу є:

1) розуміння іноземної мови повинно передувати говорінню;

2) розуміння слід розвивати шляхом виконання наказів;

3) не потрібно примушувати говорити, завдяки наказам та фізичним діям при їх і виконанні спонтанно розвивається готовність до говоріння [9, с. 74].

Також великий інтерес викликає також і драматико-педагогічна організація навчання іноземних мов, яка повністю орієнтована на дію. Виділяють різні аспекти драматико-педагогічного навчання:

теоретичний, індивідуальний, соціально-психологічний, психолінгвістичний, літературно- і мовно-дидактичний. Основним девізом цього методу є: ми вчимо і вчимося мови головою, серцем, руками і ногами.

Особливого поширення набувають наприкінці ХХ ст. ідеї «автономії» учнів у навчальному процесі. Автономія навчання тісно пов'язана з поворотом до орієнтованого на учня навчання, що перегукується з поняттями індивідуалізації навчання. Так, одним із основних принципів «мовчазного» методу, розробленого Галєбом Гатєгно, є підпорядкованість навчання учінню. Цим визначається «мовчазна» роль учителя та одночасно велика мовленнева активність і самостійність тих, хто навчається [9, с. 80].

У навчанні широко використовуються жести вчителя, кольорові звукові та вокабулярні таблиці, кубики для демонстрації введення та засвоєння звуків, слів, структур у діях і ситуаціях. Учитель ніби виконує роль драматурга: він пише сценарій, визначає дійових осіб, моделює їх дії, готує необхідні вербальні та невербальні опори, задає тон, створює атмосферу для комунікації та, спостерігаючи за процесом засвоєння, дає оцінку його учасникам.

Широке розповсюдження отримав також так званий «груповий метод», запропонований чиказьким професором психології Чарльзом Карреном. Основні принципи навчання були запозичені із сфери стосунків консультанта з клієнтом; вони орієнтовані на поєднання пізнавальних та емоційних процесів навчання. Це передбачає тісну взаємодію вчителя і тих, хто навчається, в комунікативних ситуаціях без опори на підручник.

Вочевидь, що в процесі формування іншомовних професійно-комунікативних умінь майбутнього фахівця, необхідно добирати певні методи навчання іноземної мови в залежності особливостей спеціальності студента, сфери його майбутньої професійної діяльності та потенційних можливостей застосування іноземної мови. Впевнені, що вище представлені методи мають свої переваги і можуть бути застосовані на практиці.

Подальше дослідження обраної проблеми планується зосередити на дослідженні створення мотиваційного середовища для студентів у процесі вивчення іноземних мов.

Список використаної літератури

1. Красовська О. Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору / О. Ю. Красовська // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». – 2011. – № 2 (46). – С. 102–109. **2. Масштаби** діяльності сучасних транснаціональних корпорацій (ТНК) <http://uceps.org.ua/diyalnosti-transnatsionalnyh-korporatsij/> **3. Енциклопедия** професіонального образования. – Т. 1. – М., 1998. – С. 454–455. **4. Компетентнісний** підхід у сучасній освіті:

світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : «К.Е.С.», 2004. – 112 с. **5. Хоменко О. В.** Іншомовна підготовка студентів економічних спеціальностей в контексті глобалізації : монографія / О. В. Хоменко – К. : КНУТД, 2014. – 364 с. **6. Курс лекцій з методики ІМ.** Електронний ресурс. Режим доступу: <http://bibl.com.ua/kultura/28016/index.html?page=4> **7. Утробина А. А.** Методика преподавания и изучения иностранного языка: Конспект лекций: Пособие для подготовки к экзаменам. – М. : Приор-издат, 2006. – 107 с. **8. Китайгородская Г. А.** Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М. : Высш. шк., 1986. – 101 с. **9. Колкер Я. М.** Практическая методика обучения иностранному языку. – М. : Academia, 2001. – 258 с.

Жукович-Дородних Н. М. Формування іншомовних професійно-комунікативних умінь як ключ до якісної фахової підготовки студентів в сучасних умовах глобалізації

У статті доведено актуальність дослідження обраної проблеми, розглянуто особливості формування іншомовних професійно-комунікативних умінь в сучасних умовах глобалізації. Розкрито сутність іншомовних професійно-комунікативних умінь. Досліджено принципи та методи навчання іноземних мов.

Ключові слова: глобалізація, фахова підготовка, компетенція, методика навчання іноземних мов, іншомовні професійно-комунікативні уміння.

Жукович-Дородных Н. М. Формирование иноязычных профессионально-коммуникативных умений как ключ к качественной профессиональной подготовке студентов в современных условиях глобализации

В статье доказана актуальность исследования выбранной проблемы, рассмотрены особенности формирования иноязычных профессионально-коммуникативных умений в современных условиях глобализации. Раскрыта сущность иноязычных профессионально-коммуникативных умений. Исследованы принципы и методы обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: глобализация, профессиональная подготовка, компетенция, методика обучения иностранных языков, иноязычные профессионально-коммуникативные умения.

Zhukovich-Dorodnykh N. The Formation of Foreign Language Professional Communicative Skills as the Key to Quality Training of Students in Modern Conditions of Globalization

The article proves the relevance of the research of the chosen problem, considers the peculiarities of the formation of foreign-language professional and communicative skills in the modern conditions of globalization. The

essence of foreign language professional and communicative skills is revealed. The principles and methods of teaching foreign languages are investigated.

Key words: globalization, professional training, competence, methods of teaching foreign languages, foreign language professional and communicative skills.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.

УДК 005.3-057.34

І. М. Калініна

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ДОСЛІДЖЕННІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ АДАПТАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вихідні акмеологічні наукові позиції дослідження особистісно-професійного становлення державних службовців виступають провідною методологічною основою процесу їх адаптації до державної служби за допомогою педагогічної підтримки.

Мета статті складається в тому, щоб розкрити сутнісні характеристики і структуру особистісно-професійного ставлення державних службовців з позиції акмеології як міждисциплінарної наукової галузі, що вивчає процеси досягнення вершини майстерності в професійній діяльності, максимальній творчій самореалізації фахівця.

В працях А. Бодельова, Е. Клімова, Н. Кузміної закладено фундамент акмеологічних знань. Основні напрямки, тенденції розвитку акмеології, статус і етапи розвитку досліджені в працях С. Анісімова, В. Асеева, А. Гусевої, А. Деркача, В. Зазикіна, А. Маркової, А. Реана.

З акмеологічних позицій Н. Кузьміна визначає результатом професійного становлення професіоналізм як сукупність стійких властивостей особистості, діяльності, індивідуальності фахівця, які відповідають вимогам професії [8, с. 36]. Концептуально з акмеологічних позицій особистісно професійне становлення державних службовців представляється як процес і результат системних перетворень особистості, що розвивається, і включає взаємопов'язані прогресивні зміни наступних основних підсистем:

- професіоналізму діяльності (розвиток професійної компетентності, професійних навичок і вмінь, акмеологічних інваріантів професіоналізму);
- професіоналізму особистості (розвиток здібностей, професійно важливих і особистісно-ділових якостей, акмеологічних інваріантів